

Laikina versija

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2021 m. liepos 8 d.(*)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2006/112/EB – Pridėtinis vertės mokestis (PVM) – Neapmokestinimas – 135 straipsnio 1 dalies a punktas – Švokos „draudimo sandoriai“ ir „su šiais sandoriais susijusios paslaugos, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai“ – 174 straipsnio 2 dalis – Teisės atskaita – Atskaitos proporcija – Buitiniams elektros prietaisams ir kitoms prekėms informacinė technologijų ir telekomunikacijų srityje taikomos garantijos pratimas – Švoka „finansiniai sandoriai“

Byloje C-695/19

dėl *Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD)* (Mokesčių bylų arbitražo teismas (Administracinio arbitražo centras – CAAD), Portugalija) 2019 m. rugsėjo 10 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2019 m. rugsėjo 20 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Rádio Popular – Electrodomésticos SA

prieš

Autoridade Tributária e Aduaneira

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (pranešėjas) ir K. Jürimäe,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Rádio Popular – Electrodomésticos SA*, atstovaujamos advogada A. M. Rosa da Silva Garcia,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, R. Campos Laires, A. Homem ir P. Barros da Costa,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos M. Tassopoulou, I. Kotsoni ir K. Georgiadis,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Afonso ir L. Lozano Palacios,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima š?

Sprendim?

1 Prašymas priimti prejudicin? sprendim? pateiktas d?l 2006 m. lapkri?io 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB d?l prid?tin?s vert?s mokes?io bendros sistemos (OL L 347, 2006, p. 1, toliau – PVM direktyva) 174 straipsnio 2 dalies b ir c punkt? išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrin?jant *Rádio Popular – Electrodomésticos SA* (toliau – *Rádio Popular*) ir *Autoridade Tributária e Aduaneira* (Mokes?i? ir muit? institucija, Portugalija, toliau – mml) gin?? d?l *Rádio Popular* atliktos pirkimo prid?tin?s vert?s mokes?io (PVM), sumok?to už garantijos prat?simo pardavimo sandorius, atskaitos.

Teisinis pagrindas

S?jungos teis?

3 PVM direktyvos 1 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta:

„Už kiekvien? sandor? PVM apskai?iuojamas taip – iš PVM, apskai?iuoto preki? ar paslaug? kainai taikant toms prek?ms arba paslaugoms nustatyt? PVM tarif?, atimama ?vairioms s?naud? sudedamosioms dalims tiesiogiai priskirtino PVM suma.“

4 Šios direktyvos IX antraštin?s dalies 3 skyriuje „Kita PVM neapmokestinama veikla“ esan?io 135 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Valstyb?s nar?s PVM neapmokestina ši? sandori?, pagal kuriuos:

- a) draudimo ir perdraudimo sandoriai, ?skaitant su jais susijusias paslaugas, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai;
- b) paskolos suteikimas bei derybos d?l paskolos ir suteiktos paskolos prieži?ra, kuri? atlieka paskol? suteik?s asmuo;
- c) derybos ir visi sandoriai d?l paskol? finansini? garantij? ar laidavimo bei suteiktos paskolos finansini? garantij? prieži?ra, kuri? atlieka paskol? suteik?s asmuo;
- d) sandoriai, ?skaitant derybas, d?l ind?li? ir einam?j? s?skait?, mok?jim?, pervedim?, skol?, ?eki? ir kit? apyvartini? dokument?, išskyrus skol? išieškojim?;
- e) sandoriai, ?skaitant derybas, d?l valiutos, banknot? ir monet?, naudojam? kaip atsiskaitymo priemon?, išskyrus kolekcionuojamas monetas ar banknotus, pavyzdžiui, aukso, sidabro ar kit? metal? monetas ar banknotus, kurie paprastai n?ra naudojami kaip atsiskaitymo priemon?, arba numizmatin?s vert?s monetas;
- f) sandoriai, ?skaitant derybas d?l akcij?, turtini? teisi? bendrov?se ar asociacijose, obligacij? ir kit? vertybini? popieri?, išskyrus dokumentus, patvirtinan?ius nuosavyb?s teis? ? prekes, ir 15 straipsnio 2 dalyje nurodytas teises ar vertybinius popierius, išskyrus sandorius d?l ši? dokument? valdymo ar saugojimo;
- g) speciali? investicini? fond?, kaip juos apibr?žia valstyb?s nar?s, valdymas;

<...>“

5 Minutos direktyvos 173 straipsnyje nurodyta:

„1. Jeigu apmokestinamasis asmuo prekes ar paslaugas naudoja sandoriams, už kuriuos PVM gali būti atskaitomas pagal 168, 169 ir 170 straipsnius, ir sandoriams, už kuriuos PVM negali būti atskaitomas, yra atskaitoma tik pirmiesiems sandoriams priskirtina proporcinga PVM dalis.

Ši atskaitoma proporcinga dalis nustatoma visiems apmokestinamojo asmens vykdomiems sandoriams laikantis 174 ir 169 straipsnių.

2. Valstybės narės gali imtis šių priemonių:

a) leisti apmokestinamajam asmeniui kiekvienai savo veiklos rėšiai nustatyti proporcingą atskaitomą PVM dalį, jei kiekvienai veiklos rėšiai apskaita tvarkoma atskirai;

b) reikalauti, kad apmokestinamasis asmuo kiekvienai savo veiklos rėšiai nustatytų proporcingą atskaitomą PVM dalį ir kiekvienai veiklos rėšiai apskaitą tvarkytų atskirai;

c) leisti ar reikalauti, kad apmokestinamasis asmuo atliktų atskaitą pagal visą ar dalies prekių ir paslaugų panaudojimą;

<...>

6 Tos pačios direktyvos 174 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Atskaitoma proporcinga dalis apskaičiuojama taikant trupmeną, kurios:

a) skaitiklis – sandorių, už kuriuos suteikiama teisė atskaityti PVM pagal 168 ir 169 straipsnius, visa metinės apyvartos suma be PVM;

b) vardiklis – skaitiklyje nurodytų sandorių ir sandorių, už kuriuos nesuteikiama teisė atskaityti PVM, visa metinės apyvartos suma be PVM.

<...>

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, atskaitoma proporcinga dalis apskaičiuojama neatsižvelgiant į šias sumas:

a) ilgalaikio turto, naudoto apmokestinamojo asmens veikloje, tiekimo apyvartos sumą;

b) atsitiktinių nekilnojamojo turto ir finansinių sandorių apyvartos sumą;

c) 135 straipsnio 1 dalies b–g punktuose nurodytų sandorių, jei šie sandoriai yra atsitiktiniai, apyvartos sumą.“

Portugalijos teisė

7 Pagrindinėje byloje taikomos redakcijos *Código do Imposto sobre o Valor Acrescentado* (Pridėtinės vertės mokesčio kodeksas, toliau – PVM kodeksas) 9 ir 23 straipsniais Portugalijos teisė perkeliama šio sprendimo 3–6 punktuose nurodytos PVM direktyvos nuostatos.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

8 *Rádio Popular* yra akcinė bendrovė, kurios pagrindinė veikla – prekyba buitineis elektros prietaisais ir kitomis prekėmis informacinio technologijų ir telekomunikacijų srityje.

9 Be to, ji siūlo savo prekių pirkėjams papildomą paslaugą, kaip antai, be kita ko, garantijos pratimą?sigydoms prekėms. Šis pratimas kyla iš draudimo sutarties, pagal kurią draudimo?mon? draudiminio?vykio atveju pirkėjui užtikrina?sigyotos prekės remont? arba prireikus j? pakeisti laikotarpiu, kuris viršija gamintojo suteiktos garantijos laikotarp?. Ši? draudimo sutart? sudaro draudimo?mon? ir *Rádio Popular* parduot? prek? pirk?jai.

10 Veikdama kaip draudimo produkt? pardavimo tarpinink? *Rádio Popular* už pasirašytos garantijos pratimą? išrašo s?skait? fakt?r? klientui ir joje nurodo sum?, kuri pridedama prie?sigyotos prekės kainos. Taigi garantijos pratimo pardavimo veikla vykdoma parduodant prekes ir naudojant iš esmės tuos pačius materialinius ir darbuotojų išteklius kaip ir prekėms parduoti.

11 Manydama, kad garantijos pratimas yra neapmokestinami PVM draudimo sandoriai, *Rádio Popular* neapskai?iavo su šiais pardavimais susijusio PVM, ta?iau vis d?lto atskait? vis? pirkimo PVM už vis? jos 2014–2017 m. veikl?.

12 Po to, kai mml atliko *Rádio Popular* patikrinimus, susijusius su šiais mokestiniais metais, ši institucija padar? išvad?, kad ši bendrov? nepagr?stai atskait? vis? per min?tus mokestinius metus sumok?t? PVM, motyvuodama tuo, kad d?l to, jog *Rádio Popular* garantijos pratimo pardavimo sandoriai buvo neapmokestinami PVM, jie nesuteik? teis?s ? PVM atskait?. Manydama, kad mokestis, sumok?tas už mišrios paskirties prek? ir paslaug? ?sigijim?, gali b?ti atskaitomas tik proporcingai sandori?, suteikian?i? teis? ? atskait?, metinei sumai, ši institucija *Rádio Popular* pateik? keturis nurodymus d?l PVM ir delspinigi?, kuri? bendra suma buvo 356 433,05 euro.

13 *Rádio Popular* paprašius sudaryti kolektyvin? arbitražo teism?, kad šie nurodymai b?t? pripažinti neteis?ti, 2019 m. balandžio 11 d. *Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD)* (Mokes?i? byl? arbitražo teismas (Administracinio arbitražo centras – CAAD), Portugalija) buvo paskelbtas sudarytu.

14 Šio teismo teigimu, pagrindin?s bylos šalys negin?ija, kad *Rádio Popular* veiklai, kuri? sudaro garantijos pratimo pardavimas, taikomas su draudimo sandoriais susij?s ir PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkte numatytas neapmokestinimas, kuris buvo perkeltas ? PVM kodeks?. Vadinasi, ši *Rádio Popular* atlikt? sandori? dalis nesuteikia teis?s ? atskait?, tod?l prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas nurodo, kad iš principo reikia taikyti atskaitos proporcij?, numatyt? šios direktyvos 173 ir 174 straipsniuose mišrios paskirties prekėms ar paslaugoms.

15 Vis d?lto *Rádio Popular* tvirtina, kad garantijos pratimo pardavimo sandoriai yra „finansiniai sandoriai“, kurie yra atsitiktiniai, palyginti su pagrindine buitine? elektros prietais? ir kit? prek? informatikos ir telekomunikacijų srityje pardavimo veikla, tod?l remiantis PVM kodekso 23 straipsnio 5 dalyje ir 174 straipsnio 2 dalies b ir c punktuose numatyta išimtimi apskai?iuojant atskaitos proporcij? nereikia atsižvelgti ? šiuos sandorius. Iš ties?s?vok? „finansiniai sandoriai“, kaip ji suprantama pagal šias nuostatas, reikia aiškinti pla?iai, antraip b?t? pažeistas pagrindinis neutralumo principas, kuris ?tvirtintas šioje direktyvoje, ir konkurencijos neiškraipymo principas.

16 Vis d?lto mml tvirtina, kad min?ti sandoriai negali b?ti laikomi nei „finansiniais sandoriais“, nei „atsitiktiniais sandoriais“, kaip tai suprantama pagal min?tas nuostatas. Šiuo klausimu jis nurodo, pirma, kad draudimo sandoriai, kaip antai nagrin?jami pagrindin?je byloje, negali b?ti prilyginami „finansiniams sandoriams“, nes PVM direktyvoje šios dvi s?vokos aiškiai atskirtos. Antra, atsižvelgiant ? 2004 m. balandžio 29 d. Sprendim? *EDM* (C?77/01, EU:C:2004:243),

garantijos prat?sim? pardavimo sandoriai n?ra „atsitiktiniai sandoriai“.

17 Šiuo klausimu mml, be kita ko, pažymi, kad garantijos prat?sim? pardavimas *Rád?o Popular* yra ?prasta veikla ir kad tai jai suteikia apie 35 % pelno iš kiekvieno pirk?jo sumok?tos sumos už garantijos prat?sim?; šis pelnas b?tinai jos ekonominiam gyvybingumui.

18 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas mano, kad mml vertinime, jog šis pardavimas n?ra atsitiktinis, palyginti su buitini? elektros prietais? ir kit? prek? informatikos ir telekomunikacij? srityje pardavimo veikla, yra faktini? ir teisini? klaid?. Jis taip pat nurodo, kad ne?rodyta, jog *Rád?o Popular* ekonominis gyvybingumas priklauso nuo garantijos prat?sim? pardavimo veiklos. Primin?s suformuot? Teisingumo Teismo jurisprudencij?, susijusi? su papildomomis paslaugomis, šis teismas, be kita ko, pažymi, kad tik nedidel? procentin? dalis, kuri sudaro 0,62 % vis? *Rád?o Popular* ?sigyt? prek? ar paslaug? jos veiklai t?sti vert?s, priskiriama prie garantijos prat?sim? pardavimo sandori?.

19 Bet kuriuo atveju kyla klausimas, ar šie sandoriai gali b?ti laikomi „finansiniais sandoriais“, kaip jie suprantami pagal PVM direktyvos 174 straipsnio 2 dalies b ir c punktus, siejamus su šios direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b ir c punktais. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas mano, kad aiškinant min?tas nuostatas kartu matyti, jog su draudimo sandoriais susijusios sumos ne?traukiamos apskai?uojant atskaitos proporcij?.

20 Šiomis aplinkyb?mis *Tribunal Arbitral Tributá?rio (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD)* (Mokės?i? byl? arbitražo teismas (Administracinio arbitražo centras – CAAD) Portugalija) nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo teismui š? klausim?:

„Ar tarpininkavimo prekiaujant buitini? elektros prietais? garantij? prat?simu sandoriai, vykdomi PVM apmokestinamo asmens, kurio pagrindin? veikla – parduoti buitinius elektros prietaisus vartotojui, laikytini finansiniais sandoriais arba yra jiems prilygintini pagal neutralumo ir konkurencijos neiškraipymo principus, siekiant j? sumos ne?traukti ? atskaitos proporcijos apskai?iavim? pagal [PVM direktyvos] 135 straipsnio 1 dalies b arba c punkt??“

D?I prejudicinio klausimo

21 Pirmiausia reikia pažym?ti, kad, be PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b ir c punkt?, kuriuos savo klausime tiesiogiai nurod? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, šios direktyvos 174 straipsnis, susij?s su atskaitos proporcijos apskai?iavimo b?du, taip pat svarbus atsakant ? š? klausim?.

22 Konkre?iai kalbant, pastarojo straipsnio 2 dalyje numatyta, kad tam tikriems sandoriams, be kita ko, atsitiktiniams sandoriams, taikoma atskaitos proporcijos apskai?iavimo metodo, numatyto šio straipsnio 1 dalyje, išimtis, pagal kuri? iš ši? sandori? gautos apyvartos sumos nereikia ?traukti ? trupmenos vardikl?, naudojam? apskai?uojant min?toje 1 dalyje numatyt? atskaitos proporcij?.

23 Šiomis aplinkyb?mis pateikt? klausim? reikia suprasti taip, kad juo siekiama nustatyti, ar PVM direktyvos 174 straipsnio 2 dalies b ir c punktus, siejamus su šios direktyvos 135 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad jie taikomi su garantijos prat?simu susijusiems tarpininkavimo sandoriams, kuriuos atlieka apmokestinamasis asmuo, vykdydamas savo pagrindin? veikl?, t. y. pardavim? buitini? elektros prietais? ir kit? prek? vartotojams informacini? technologij? ir telekomunikacij? srityje, ir ar tod?l iš ši? sandori? gautos apyvartos sumos nereikia ?traukti ? trupmenos vardikl?, naudojam? apskai?uojant PVM direktyvos 174 straipsnio 1 dalyje numatyt? atskaitos proporcij?.

24 Siekiant atsakyti ? š? klausim?, pirmiausia reikia pažym?ti, kad pagrindin?s bylos šalys

sutaria, jog tarpininkavimo parduodant garantijos prat?sim? sandoriai, kaip antai nagrin?jami pagrindin?je byloje, patenka ? šios direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo srit? ir d?l to yra neapmokestinami PVM.

25 Vis d?lto reikia konstatuoti, kad tarp sandori?, kuriems taikoma PVM direktyvos 174 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis, n?ra šios direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkte nurodyt? sandori?.

26 Vadinasi, pirmiausia reikia patikrinti, ar tokiems sandoriams, kokie nagrin?jamieji pagrindin?je byloje, taikomas PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktas. Jei taip b?t?, tuomet reik?t? nustatyti, ar tokiems sandoriams vis d?lto gali b?ti taikomi šios direktyvos 174 straipsnio 2 dalies b arba c punktai, tod?l ši? sandori? apyvartos suma neturi b?ti ?traukta ? trupmenos vardikl?, naudojam? apskai?iuojant šio straipsnio 1 dalyje numatyt? atskaitos proporcij?.

27 Šiuo klausimu reikia priminti, kad s?vokos, vartojamos PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalyje numatytiems neapmokestinimo atvejams apibr?žti, turi b?ti aiškinamos siaurai, nes šie atvejai yra bendrojo principo, pagal kur? PVM apmokestinamas kiekvienas apmokestinamojo asmens paslaug? teikimas už atlyg?, išimty (2020 m. spalio 8 d. Sprendimo *United Biscuits (Pensions Trustees) ir United Biscuits Pension Investments*, C?235/19, EU:C:2020:801, 29 punktas).

28 Pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkt? valstyb?s nar?s neapmokestina PVM „draudimo ir draudimo sandori[i?], ?skaitant su jais susijusi[?] paslaug[?], kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai“.

29 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudencij? draudimo sandoriams paprastai b?dinga tai, kad draudikas, iš anksto gav?s draudimo ?mok?, ?sipareigoja ?vykus draudžiamajam ?vykiui išmok?ti draud?jui išmok?, sutart? sudarant sutart?. D?l j? pob?džio egzistuoja sutartinis ryšys tarp draudimo paslaugos teik?jo ir asmens, kurio rizik? draudimas dengia, t. y. apdraustojo (2016 m. kovo 17 d. Sprendimo *Aspiro*, C?40/15, EU:C:2016:172, 22 ir 23 punktai ir 2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Q-GmbH (Ypatingos rizikos draudimas)*, C?907/19, EU:C:2021:237, 32 punktas).

30 Nagrin?jamu atveju iš prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo pateiktos informacijos matyti, kad pati *Rádío Popular* n?ra saistoma draudimo sutarties, numatan?ios garantijos prat?sim? pirk?jams kaip apdraustiesiems buitini? elektros prietais? ir kit? prek? informacini? technologij? ir telekomunikacij? srityje, o veikia tik kaip tarpinink? tarp j? ir draudiko, su kuriuo sudaroma sutartis ir kuris ?sipareigoja prisiimti apdraust? rizik?.

31 Vis d?lto reikia išnagrin?ti, ar tokie sandoriai, kokie nagrin?jamieji pagrindin?je byloje, yra „su [šiais sandoriais] susijusi[o]s paslaug[o]s, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai“, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkt?.

32 Šiuo klausimu, kaip matyti iš min?tos nuostatos, šios paslaugos neapmokestinamos susiklos?ius dviem s?lygomis: pirma, jos turi b?ti „susijusios“ su draudimo sandoriais ir, antra, turi b?ti „teikiamos draudimo brokeri? ir draudimo agent?“ (2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Q-GmbH (Ypatingos rizikos draudimas)*, C?907/19, EU:C:2021:237, 34 punktas).

33 D?l pirmosios iš ši? s?lyg? primintina, kad Teisingumo Teismas yra nusprend?s, jog žodis „susijusios“ yra pakankamai platus, kad apimt? ?vairias paslaugas, kurios prisideda prie draudimo sandori? vykdymo, vis? pirma žalos reguliavimo, kuris yra viena iš esmini? ši? sandori? dali? (2016 m. kovo 17 d. Sprendimo *Aspiro*, C?40/15, EU:C:2016:172, 33 punktas).

34 Kadangi iš prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?sio teismo faktini? aplinkybi? aprašymo matyti, kad pagrindin?je byloje nagrin?jam? paslaug? iš esm?s sudaro nupirkt? prek? garantijos prat?simo (šio sprendimo 30 punkte apib?dintas draudimo sutarties forma) pardavimas, tokia paslauga turi b?ti laikoma susijusia su draudimo sandoriu, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkt?.

35 Kalbant apie antr?j? iš min?t? s?lyg?, pažym?tina, kad siekiant nustatyti, ar paslaugas, kurias prašoma neapmokestinti PVM pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkt?, teikia draudimo brokeris, ar draudimo agentas, reikia ne remtis formaliu paslaug? teik?jo statusu, o nagrin?ti pat? ši? paslaug? turin? (šiuo klausimu žr. 2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Q-GmbH (Ypatingos rizikos draudimas)*, C?907/19, EU:C:2021:237, 36 punkt? ir nurodyt? jurisprudencij?).

36 Atliekant š? nagrin?jim? reikia patikrinti, ar ?vykdyti abu kriterijai. Pirma, paslaug? teik?jas turi palaikyti santykius su draudiku ir apdraustuoju, o šie santykiai gali b?ti tik netiesioginiai, jeigu paslaug? teik?jas yra brokerio ar tarpininko subrangovas. Antra, jo veikla turi apimti esminius draudimo tarpininko veiklos aspektus, kaip antai klient? paiešk? ir santyki? tarp j? ir draudiko užmezgim? siekiant sudaryti draudimo sutartis (2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Q-GmbH (Ypatingos rizikos draudimas)*, C?907/19, EU:C:2021:237, 37 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

37 Nagrin?jamu atveju šiuos kriterijus *a priori* atitinka toks paslaug? teik?jas, kaip *Rádío Popular*, nes, kaip matyti iš prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?sio teismo pateiktos informacijos, šis paslaug? teik?jas tiesiogiai susisieks tiek su draudiku, kurio draudimo produktus, apiman?ius garantijos prat?simo, jis parduoda, tiek su apdraustuoju, siekdamas parduoti buitinius elektros prietaisus ir kitas prekes informacini? technologij? ir telekomunikacij? srityje; taip jis vykdo veikl?, kuri? iš esm?s sudaro draudimo tarpininko užduotys, kaip antai klient? paieška ir j? suvedimas su draud?ju siekiant sudaryti draudimo sutartis.

38 Iš to matyti, kad (su s?lyga, kad galiausiai tai patikrins prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas) tarpininkavimas sudarant garantijos prat?simo sandorius, kaip antai nagrin?jamus pagrindin?je byloje, kuriuos vykdo apmokestinamasis asmuo, atlikdamas savo pagrindin? veikl?, kuri? sudaro buitini? elektros prietais? ir kit? prek? pardavimas vartotojams informacini? technologij? ir telekomunikacij? srityje, yra su draudimu susijusios paslaugos, kurias teikia draudimo brokeriai ir draudimo agentai, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkt?.

39 Kaip pažym?ta šio sprendimo 25 punkte, tokiems sandoriams netaikoma šios direktyvos 174 straipsnio 2 dalyje numatyto atskaitos proporcijos apskai?iavimo b?do išimtis, nes šioje nuostatoje nenurodomas min?tos direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktas.

40 Vadinasi, reikia išnagrin?ti, ar sandoriai, kaip antai nagrin?jami pagrindin?je byloje, nors ir yra su draudimo sandoriais, kuriuos vykdo draudimo tarpininkas, susijusios paslaugos, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkt?, vis d?lto, be kita ko, atsižvelgiant ? mokes?i? neutralumo princip?, gali b?ti laikomi atsitiktiniais „finansiniais sandoriais“, kaip jie suprantami pagal šios direktyvos 174 straipsnio 2 dalies b ir c punktus.

41 Kadangi PVM direktyvos 174 straipsnio 2 dalies c punkte nurodomi tos pa?ios direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b–g punktuose pamin?ti sandoriai, pirmiausia reikia pažym?ti, kad min?tos direktyvos 135 straipsnio 1 dalyje daromas aiškus skirtumas tarp šios nuostatos a punkte nurodyt? draudimo sandori? ir jos b–g punktuose nurodyt?, be kita ko, finansini? sandori?.

42 Iš ties? iš PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkto ir 135 straipsnio 1 dalies b–g punkt? formuluo?i? matyti, kad šios nuostatos susijusios su atskirais sandoriais ir kad draudimo

sandoriai negali būti prilyginami finansiniams sandoriams, visų pirma siekiant taikyti PVM direktyvos 174 straipsnio 2 dalyje numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą (pagal analogiją žr. 2016 m. kovo 17 d. Sprendimo *Aspiro*, C-40/15, EU:C:2016:172, 29 punktą).

43 Be to, šios išvados negali paneigti mokesčių neutralumo principas. Nors iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad pagal šį principą draudžiama PVM tikslais skirtingai vertinti panašias prekes ar paslaugas, kurios konkuruoja tarpusavyje (2013 m. sausio 17 d. Sprendimo *BG Leasing*, C-224/11, EU:C:2013:15, 65 punktas ir nurodyta jurisprudencija), joks Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos elementas neleidžia manyti, kad draudimo sandoriai ir finansiniai sandoriai yra „panašūs“ sandoriai, kaip tai suprantama pagal šią jurisprudenciją.

44 Bet kuriuo atveju, kaip nusprendė Teisingumo Teismas, minėtas principas neleidžia išplėsti neapmokestinimo taikymo srities, nesant šiuo tikslu aiškiai suformuluotos direktyvos nuostatos. Iš tiesų minėtas principas yra ne pirminė teisės norma, kurioje gali būti nustatytas neapmokestinimo teisėtumas, o aiškinimo principas, kuris turi būti taikomas kartu su principu, pagal kurį neapmokestinimas aiškinamas siaurai (2016 m. kovo 17 d. Sprendimo *Aspiro*, C-40/15, EU:C:2016:172, 31 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

45 Galiausiai *mutatis mutandis* negalima pritarti aiškinimui, kad PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punkte vartojama sąvoka „draudimo sandoriai“ ir šios direktyvos 174 straipsnio 2 dalies b punkte esanti sąvoka „finansiniai sandoriai“ yra sinonimai.

46 Siekiant palaikyti tinkamą PVM bendros sistemos veikimą ir vienodą aiškinimą PVM direktyvoje numatyti panašūs sandoriai negali būti apibrėžti skirtingomis sąvokomis pagal tai, kokioje šios direktyvos nuostatoje jie yra tvirtinti (pagal analogiją žr. 2009 m. spalio 22 d. Sprendimo *Swiss Re Germany Holding*, C-242/08, EU:C:2009:647, 31 punktą).

47 Darytina išvada, kad sandoris, laikomas „draudimo sandoriu“, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 135 straipsnio 1 dalies a punktą, negali būti finansinis ir atsitiktinis sandoris, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 174 straipsnio 2 dalies b ir c punktus, siejamus su minėtos direktyvos 135 straipsnio 1 dalies b–g punktais, neatsižvelgiant į tai, ar jis, be to, yra „atsitiktinis“, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas.

48 Iš viso to, kas išdėstyta, pateiktą klausimą turi būti atsakyta: PVM direktyvos 174 straipsnio 2 dalies b ir c punktus, siejamus su šios direktyvos 135 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad jie netaikomi su garantijos pradžimu susijusiems tarpininkavimo sandoriams, kuriuos atlieka apmokestinamasis asmuo, vykdydamas savo pagrindinį veiklą, t. y. pardavimą buitinių elektros prietaisų ir kitų prekių vartotojams informacinių technologijų ir telekomunikacijų srityje, todėl iš šių sandorių gautą apyvartos sumą reikia traukti iš trupmenos vardiklio, naudojamą apskaičiuojant minėtos direktyvos 174 straipsnio 1 dalyje numatytai atskaitos proporcijai apskaičiuoti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos 174 straipsnio 2 dalies b ir c punktus, siejamus su šios direktyvos 135 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad jie netaikomi su garantijos pradžimu susijusiems tarpininkavimo sandoriams, kuriuos atlieka apmokestinamasis asmuo,

vykdydamas savo pagrindin? veikl?, t. y. pardavim? buitini? elektros prietais? ir kit? preki? vartotojams informacini? technologij? ir telekomunikacij? srityje, tod?l iš ši? sandori? gaut? apyvartos sum? reikia ?traukti ? trupmenos vardikl?, naudojam? apskai?iuojant min?tos direktyvos 174 straipsnio 1 dalyje numatytai atskaitos proporcijai apskai?iuoti.

Parašai.

* Proceso kalba: portugal?.